

Til Borgerrepræsentationens medlemmer
Københavns Kommune

Den 17.1.2013

Vedr.: Lokalplanforslag "Livgardens Kaserne"

Det fremlagte lokalplanforslag vedrører opførelse af ny bygning med musikøvesal til Livgardens Musikkorps, etablering af faste parkeringspladser til 3 busser og 60 personbiler ud mod Gothersgade, samt anlæg af et amfiteater med sceneopbygning.

Derved bliver det frie indsyn til haven og slottet fra Gothersgade delvis obstrueret, og mulighederne for genskabe den oprindelige parterrehave helt eller delvis forskertset.

Der ligger en selvmodsigelse i, at der i lokalplanforslaget nævnes, at "mulighed for genskabelse af det gamle have-stisystem i en moderne fortolkning er udenfor dette projekt".

Det vil være ønskeligt om **hele** problematikken om en eventuel genskabelse af parterret som en integreret del af Kongens Have blev gennemarbejdet **inden** lokalplanforslaget eventuelt vedtages.

Det kan argumenteres, at eksercerpladsen og "Livvagtens Kaserne" er blevet en del af den historiske udvikling, men i den foreliggende udformning henligger pladsen uden æstetiske kvaliteter, og den oprindelige funktion er delvis ændret i og med, at hovedparten af Den kongelige Livgarde ligger på Høvelte Kaserne. Derfor bør det overvejes, om ikke en genskabelse af havens helhed bør have en højere prioritet.

Det er vigtigt at fastholde ideen om Kongens Have som en unik historisk have til stilfærdig eftertanke, nydelse af skønhed, leg og rekreativ afslapning, der adskiller sig markant fra andre københavnske byparker, som på anden vis giver mulighed for folkelig underholdning og forlystelser.

Den kongelige Livgardes Musikkorps blev oprettet i 1658 og er angiveligt verdens ældste af sin art. Korpset har fortsat en vigtig funktion i det københavnske bybillede, og har behov for egnede lokaler til prøver og koncerter: Hvad ville være mere nærliggende end at afsøge alternative muligheder for at indrette de ønskede funktioner i historiske omgivelser tæt på Rosenborg Slot og Have ?

Skt. Andreas Kirke på hjørnet af Gothersgade og Øster Farimagsgade er en af de 16 kirker, som Københavns Stiftsråd har indstillet til lukning, og de søger alternative anvendelsesmuligheder til kirkerne. Den imponerende kirkebygning, der er opført i 1901 efter tegninger af arkitekt Martin Borch rummer 1150 siddepladser og kunne vel på udmærket vis huse Livgardens Musikkorps og anvendes til såvel musikøvesal som til offentlige koncerter.

Rosenborg Slot og omgivende vil være en værdig kandidat til optagelse på UNESCO's Verdensarvsliste og dermed blive en attraktion af international karat. Christian IV's anlæg er veldokumenteret og bevaret med historiske spor af en kontinuerlig udvikling gennem fire århundreder.

Det er en unik mulighed for at skabe en enestående historisk helhed, som vil forskertses ved gennemførelse af det foreliggende lokalforslag.

Historik

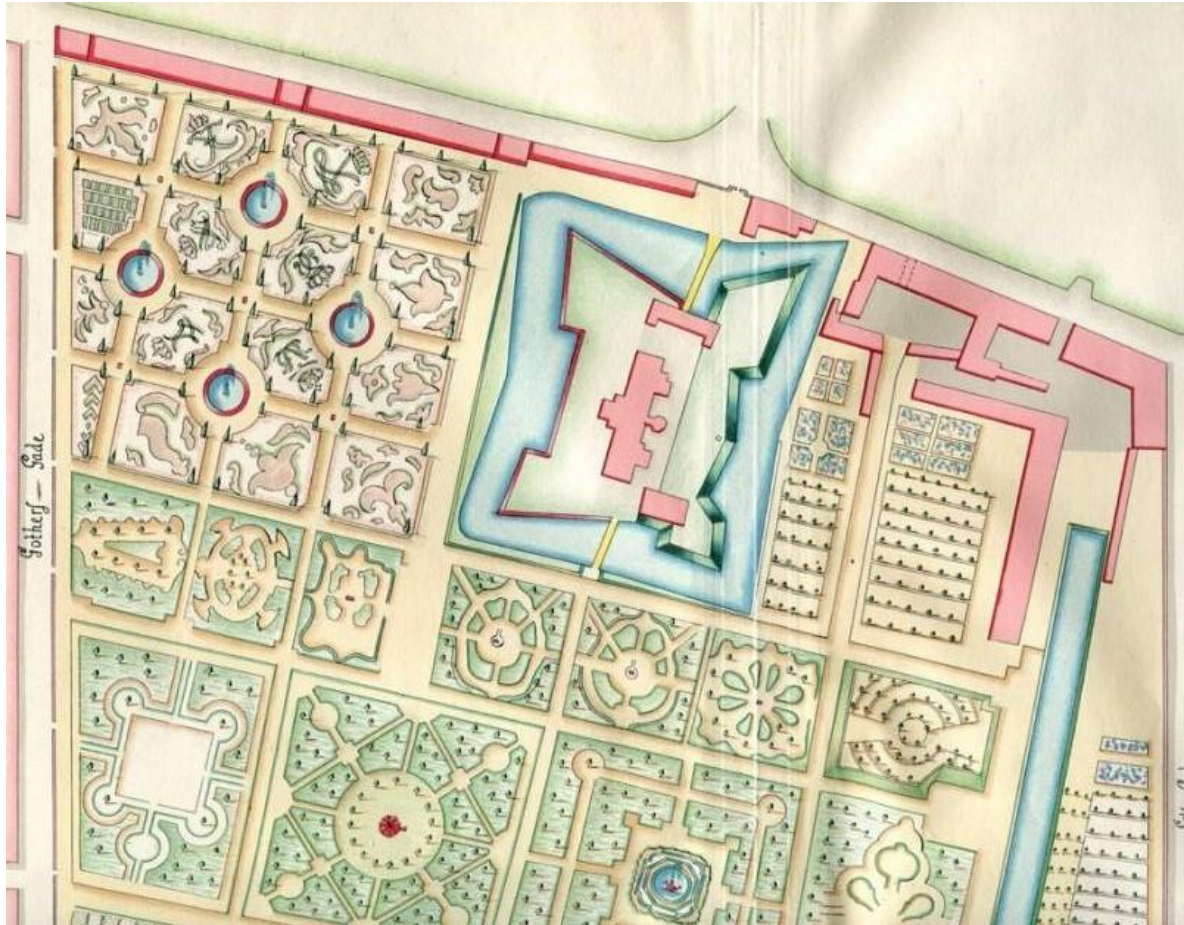
Kongens Have i København er unik i dansk havekunst. Havens udvikling er dokumenteret i alle dens forskellige udviklingsfaser fra anlæggelsen i 1606 til i dag. Det første anlæg blev opmålt i 1649 og tegningen er angiveligt den ældste præcise haveplan, der er udført i Danmark¹.

Anlæggelsen af haven og opførelsen af Rosenborg slot under Christian IV var en del af en samlet plan, der medførte, at arealet af middelalderbyen København blev fordoblet og der blev anlagt nye militære voldanlæg til beskyttelse af byen. Da resterne af det tidligere Østervolds befæstningsanlæg blev fjernet i 1663, blev en del af haven inddraget i forbindelse med, at Gothersgade blev udrettet og fik sin nuværende trace. Mod øst var haven afgrænset af en kanal, der blev opfyldt for at give plads til anlæg af Sølvgade.

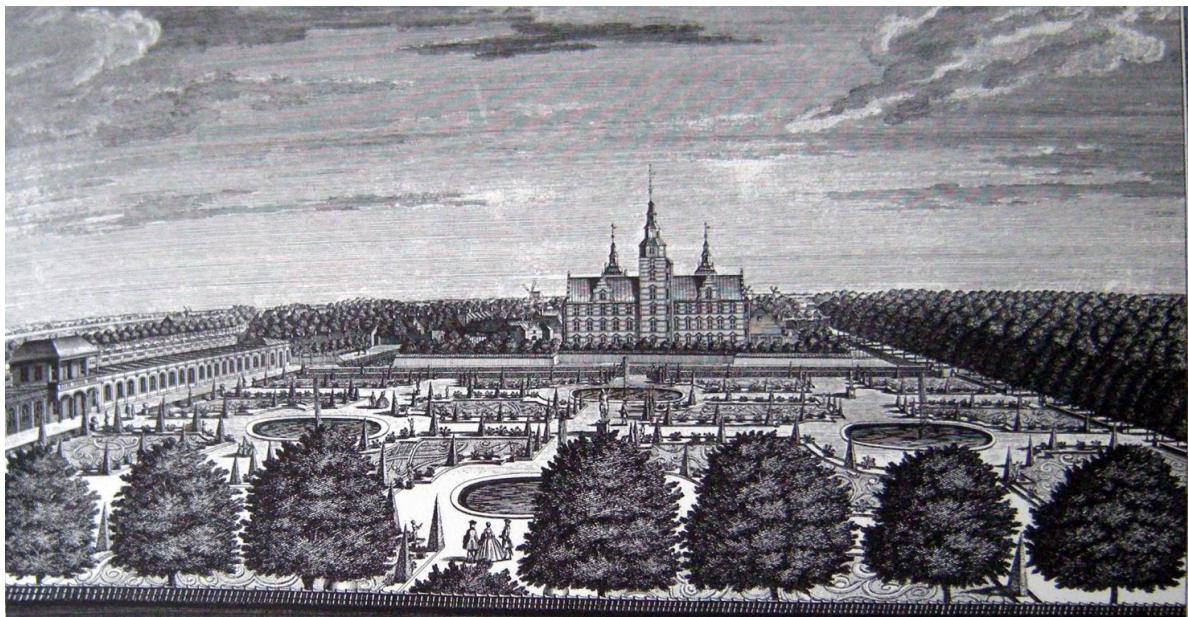
Haven blev anlagt som en renæssancehave med to hovedakser, *kavalergangen* og *damegangen*, der også i dag udgør havens hovedakser. Den nuværende eksercerplads var oprindeligt en integreret del af haven og indrettet som en blanding af pryd- og nyttehave.

I årene 1703-1707 blev den ændret til et *broderiparterre*, der understregede slottets hovedakse. I det symmetriske og stramme haveanlæg blev der placeret fire fontæner og de tyve store marmorkugler, der endnu findes i haven, blev opsat på postamenter. De to ringridersøjler for enden af kavalergangen stod også oprindeligt i parterret. Mod nord blev det storslåede anlæg afgrænset af et orangeri, der strakte sig langs Øster Voldgade, der hvor garderhusarkasernen senere blev opført.

¹ Hakon Lund, *Danmarks Havekunst, 2000*, bd. 1, s. 21

Kortudsnit af Geddes kvarterkort fra 1757

Stik fra Lauritz de Thurah, *Den Danske Vitruvius*, 1746-49

Det storstilede anlæg er afbilledet på et stik i *Den Danske Vitruvius*². Der var i samtiden tilsvarende haver ved mange danske slotte og herregårde, men i dag er der kun ganske få renæssancehaver bevaret i Danmark med en tilsvarende symmetrisk plan og klar opdeling i adskilte parterrer. Bedst kendt er nok den genskabte have ved Frederiksborg Slot i Hillerød.

Frederik III foranledigede, at haven blev videreudviklet som et pragtstykke inspireret af barokkens ekstravagance. Mange af de skulpturer, der stadig er opstillet i haven, stammer fra den tid³, og siden kom der omlægning af væsentlige dele af haven som romantisk landskabshave i engelsk stil. Således har haven gennemgået en stadig forandring præget af sin samtid. De mange forandringer, som haven har gennemgået, har medvirket til, at haven i dag fremtræder med mange forskellige historiske lag, der gør haven unik som et havehistorisk klenodie. De væsentlige elementer fra de forskellige perioder er bevaret og medvirker til, at haven fremtræder som en overordentlig oplevelsesrig historisk have, der er overmådelig værdsat som en rekreativ park midt i København.

I slutningen af 1700-tallet forfaldt haven og dens integritet som lysthave, der omkransede slottet, blev anfægtet ved, at den vestvendte del af voldgraven omkring slottet blev opfyldt og parterrehaven blev nedlagt til fordel for anlæg af eksercerpladsen. Samtidig blev orangeriet ombygget til kaserne for Den kongelige Livgarde i 1785. Det indebærer blandt andet, at de tidligere bygninger blev forhøjet med en etage, og siden blev det nuværende mansardtag påbygget i 1845-47. Kasernebygningen er nu fredet i henhold til Bygningsfredningsloven i 1932.

Der er tinglyst fredningsbestemmelser for Kongens Have/Rosenborg Have i 1961 i henhold til naturfredningslovgivningen. Imidlertid er eksercerpladsen og den opfyldte del af voldgraven vest for Rosenborg Slot ikke omfattet af fredningsbestemmelserne. Fritagelsen må skyldes, at man ikke henregnede pladsen som en del af haven på grund af de forandringer, der var sket med området.

Have- og Landskabsudvalget,

Sign.

Kirsten Lund Andersen, Landskabsarkitekt MDL
Formand for Have- og Landskabsudvalget

Flemming Aalund, arkitekt MAA, PhD
Medlem af Have- og Landskabsudvalget

² Stik fra Lauritz de Thurah, *Den Danske Vitruvius*, 1746-49

³ Bente Scavenius, *Danmarks dejligste haver – en lystvandring*, s.30